

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 123

Maribor, sobota 31. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica, št. 4

Železniška nesreča v Zagorju

VELIKA MATERIJALNA ŠKODA, ČLOVEŠKIH ŽRTEV PA K SREČI NI BILLO. — KAKO JE PRIŠLO DO NESREČE.

ZAGORJE, 31. maja. Davi se je pripetila na tukajšnji postaji težka železniška nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev, dočim je gmotna škoda zelo velika. Na postaji namreč ravno premenjavajo tračnice, vsled česar morajo vlaki voziti počasneje. Jutranji brzovlak je šel skozi postajo še brez nezgode. Kmalu za njim, ob 8. zjutraj, pa je privozil na postajo poskusni tovorni vlak, ki ga je spremljal inž. Fine od progovne sekcije Zidani most. Službujoči prometni uradnik g. Prek je dal takoj znamenje za počasno vožnjo. Strojvodja vlaka je začel naglo zavirati, a v tem trenutku je vlak že zavozil na nevaren teren. Tračnice so popustile in s tira je skočilo 8 vozov. Zavirač, ki je bil na enem od iztirjenih vozov, se je srečno rešil.

Ko je namreč opazil znamenje za počasno vožnjo, je stopil s svojega sedišča na zadnjo stopnjico. Videč, da se je voz pred njim iztiril, je nato še pravčasno skočil na tla in se toliko umaknil, da ni padel voz nanj. Pri nesreči sta se dva vozova popolnoma razbila, med njima tudi oni, na katerem je bil zavirač. Na prevrnjenih vozovih je bila natovorjena opeka in premog. Radi železniške nesreče so imeli dopoldanski vlaki dveipolurno zamudo. Iz ljubljanske železniške delavnice je bil takoj odposlan pomožni vlak s pomnožnim osebjem, da očisti progo, železniška direkcija iz Ljubljane je odposlala v Zagorje komisijo, da ugotovi dejanski stan in uvede preiskave. Osebni promet se je vršil dopoldne s prestopanjem.

Češkoslovaška bo ratificirala ženevsko pogodbo

PRAGA, 31. maja. Ministrski svet je pooblastil zunanjega ministra dr. Beneša, da sporoči v Ženevo, da je Češkoslovaška na pritisk zunanjih držav pripravljena ratificirati pogodbo o ukinitvi uvoznih in izvoznih prepovedi, vendar pa bo prosila za odgoditev roka za podpis pogodbe, ker mora priti vsa stvar še pred parlament. Podpis Češkoslovaške bo vrh tega odvisen od tega, ali bo pogodbo podpisala tudi Poljska.

Zaleski v Parizu

PARIZ, 31. maja. Semkaj je prispel poljski zunanji minister Zaleski, ki sta ga sprejela ministrski predsednik Tardieu in zunanji minister Briand. Na sestanku z Briandom se je razpravljalo o najnovejšem nemško-poljskem incidentu, kakor tudi o Briandovem predlogu za ustvaritev evropske unije. Kakor znano, je Nemčija proti temu načrtu, dokler se ne izvrši revizija poljsko-nemške meje, v kar pa seveda Poljska nikdar ne bo privolila.

Predora pod Rokavskim prelivom ne bo

LONDON, 31. maja. Po poročilu »Daily Herald« je odbor za obrambo države vložil pri vladi protest proti gradnji predora pod kanalom La Manche. Odbor opozarja na težave, ki bi lahko nastale za obrambo Anglije, ko bi se zgradil ta prekop. Odločitev je v rokah angleške vlade, ni pa verjetno, da bi se katera koli vlada postavila v nasprotje z odborom za državno obrambo.

Polarna ekspedicija s podmornico

LONDON, 31. maja. Polarni raziskovalec Hubert Wilkins, ki se že dalj časa havi s polarno ekspedicijo s podmornico, se je lotil sedaj z vso resnostjo priprav, da ta svoj nevarni načrt tudi izvrši. Wilkins upa, da bo dobil dovoljenje za preureditev podmornice »P 12«, ki je postavljena že izven službe, nakar namerava z njo prevoziti velike ledene pokrajine pod vodo.

Vsakemublrmancu žepni kino

NAJLEPŠA BIRMSKA DARILA

J. Peteln-u, Maribor Gosposka ul. 5

Ure — zlatnina — srebrnina

To pa so samo nekateri in le slučajno zbrani citati iz frazeologije fašističnega tiska, kajti podobnih stvari morete najti vsak dan v vseh listih in v vseh številkah in ne pišejo jih samo agitatorji in strankarski priganjači, ampak tudi ljudje, ki jih že zaradi poklicev moramo smatrati za resne in ne morda šalivce, profesorji, univerzitetni profesorji itd. Vse to je tedaj v fašistični Italiji prepričanje in globoka vera, s katero se do blaznosti opija vse »izvoljeno« ljudstvo in v kateri dorašča nova, stoprocentna fašistična generacija, kakor jo je nedavno imenoval Mussolini.

Taka je tedaj fašistična mentaliteta, nerazumljivo za nas in za ves ostali svet, v Italiji sami pa se pravzaprav nihče nad njo ne zgraža, tudi tisti ne, ki so sicer najhujši nasprotniki fašizma. Tolerirajo jo pa tudi cerkev in doslej še nismo slišali, da bi protestirala proti temu nedvomnemu identificiranju katoliškega in politično-prosvetnega Rima, identificiranju krščanskega katoličanstva z italijanstvom in fašizmom. Zaradi tega je pa tudi popolnoma razumljiv fanatizem, ki prežema vrste vernih pristašev pokreta črnih srajc in fanatizem vere v nadzemsko poslanstvo Italije, pred katero se mora ukloniti ves svet. Ta fanatizem pa je koncem koncev ustvaril tudi tisto »žarečo kroglo«, s katero je nedavno zagrozil Mussolini vsem tistim, ki ne bi spoštovali veličine Italije.

Vse to se je doslej v zunanjem svetu in tudi pri nas vse premalo upoštevalo, zato pa tudi prečesto ni bilo prave podlage za presojanje vsega tistega, kar se v Italiji dogaja v zadnjih letih.

Sovjetski tisk o pogreških kolektivizacije

Še pred kakimi tremi meseci je bila mrzlica kolektivizacije v SSSR na višku in noben sovjetski list takrat še ni imel poguma, opozoriti na to, da v vprašanju kolektivizacije ni vse v najboljšem redu in da je pred katastrofo. Sedaj pa tudi že centralni sovjetski organ »Izvestija« bolj jasno govori o »prodorih« na fronti kolektivizacije, o pogreškah in o deficitih v izgradnji kolektivizacije, ki postajajo mnogokrat usodepolni in izzivajo krizo kmetijstva v celi državi. Začetki krize se že pojavljajo in ne bo dolgo, ko bodo izbruhnili z večjo silo. V SSSR se boje, da bi mogla ta kriza preiti v — katastrofalno lakoto. Po mnenju sovjetskega tiska je glavna pogreška v kolektivizaciji v tem, da njeni izvajalci niso znali pravilno preценiti svojih sil in ekonomskih možnosti ter da so vsled tega zabredli v iluzijo, da se bodo spomladanske setve letos v polnem obsegu izvršile. Pozabili so pri tem na individualne ekonomije, ki v SSSR še obstoja in s katerimi je treba računati. Te pa obdelujejo izključno njih lastniki. Ti kmetovalci pa s vojo zemljo niso obseženi v načrtu za razdelitev kmetijskih strojev in potrebščin, semenja in prometnih sredstev. Šele ko se je setev pričela, so se spomnili individualnih ekonomij in tega, da je tudi njim treba pomagati izvršiti spomladanske setve. Izdane so bile nove naredbe, Staljin sam je napisal svoj znani članek »Nezavest vsled uspeha«, vendar je bilo prepozno. Z naredbami in članki se ne dajo popraviti pogreške v praktičnem delu, tembolj, ker na mestih, za katera so bile naredbe izdane, niso razumevali novih naredb centrale. »Izvestija« same so morale konstatirati, da so bile jasne naredbe in direktive bodisi neprijazno sprejete bodisi sploh ignorirane. O tem priča ogromen material o pogreških, ki so se delali skoro v vseh rajonih Sovjetske Rusije. Sovjetski tisk je sedaj primoran priznati, da so »proračuni kolektivizacije izdelani na bazi umetno navrženih števil o elementarnem napredku kolektivnih ekonomij« in da »razpadanje samo na papirju ustvarjenih kolektivnih ekonomij nevdržno napreduje«. — Bridko spoznanje in priznanje!

S padalom iz višine 7620 metrov.

V okolici Lancaster v bližini Los Angelesa je bil 25. maja potolčen dosedanji rekord v višini za skok iz letala s padalom. Svetovni rekord je bil doslej 5438 m. V nedeljo pa je Amerikanec Bert White skočil iz letala v višini 7620 metrov. Padal je cele pol ure. Skok je bil izredno nevaren. White, ki je skočil iz kabine letala s posebno napravo za kisik, je izgubil najprej zavest in ker mu je padla z ene roke tudi rokavica, mu je roka zmrznila. Šele par sto metrov, predno je prišel do zemlje, je prišel tudi spet k zavesti.

Nepredvidna kuharica.

Davi je hotela 34letna kuharica Alojzija Hribernik, uslužbena pri neki družini v ulici »Ob jarku« — zakuriti štedilnik. V to svrhu se je poslužila večje količine špirta. Pri tem pa je ravnala tako nepredvidno, da ji je steklenica eksplodirala in nesrečnica je dobila na desni roki in spodnjem delu desne noge tako opasne opekline, da so jo morali z reševalnim avtom odpremiti v bolnico.

Meini-ove pražene kavine mešanice.

Mešanica VII	1/4 kg	Din 12.—
VI	1/4 "	14.—
V	1/4 "	16.—
IV	1/4 "	18.—
III	1/4 "	20.—
II	1/4 "	24.—
I	1/4 "	26.—
Special	1/4 "	29.—
Threestars	1/4 "	32.—

JULIO MEINL, UVOZ KAVE
Ustanovljeno 1862 XIX

Mentaliteta fašizma

Da je italijanski rasi bombastičnost, patetičnost, frazerstvo, lepi videz itd. že od nekdaj v krvi, je znana stvar, gotovo pa je, da vseh teh lastnosti še nihče ni potenciral v taki meri kakor fašizem. On si je vzel vse to prav za podlago duševne rasti nove Italije, katero ustvarja, in široke ljudske mase se ob fašistični reteriki naravnost opajajo. Od propada stare izraelske države v Palestini nismo več bili vajeni slišati besed, kakršne se danes gromovito razlegajo s fašističnih govorniških tribun in iz časopisov in časnikov. Po teh bombastičnih besedah »fašizem ni stranka, ampak od Boga poslan pokret, ki mu je dana vzvišena naloga usposobiti izvoljeno italijansko ljudstvo, da bo svetu vladalo in mu vtisnilo svoj božanski in večnostni kulturni pečat.« — Besede, ki jih je napisal Farinacci v reviji »Roma fascista«.

Slično je pisal v neki številki list »Il fascismo«, ko je govoril o »barbarskih narodih Balkana: »Naj vedo ti svinjski in kravji pastirji, ti nomadi brez kulture in tradicije, da je Bog z Italijo, ki mu je pri srcu od vsega začetka in ki si jo je izbral, da bo pokončala vso sodrgo in jo dvignil do nezasišane višine, do edine blagoslovljene vladarice vseh morij in vseh kontinentov.« Ob neki drugi priliki ki smo pa čitali v »La volonta«: »Naša (fašistična) moč nam je bila dana iz nebes in kdor se ji noče pokoravati, tega bodo nebesa preklela na vekomaj in ne bo se več smel prištevati k izvoljenemu ljudstvu svete Italije!« — »Italija je edina luč, je edino solnce kulture in civilizacije v barbarski temi, ki nas obdaja in če bi ta luč, če bi to solnce ugasnilo, bi bilo konec sveta in človeštvo bi postalo čreda divjakov.« — »Vse na svetu se spreminja, vse propada, samo Rim in njegov narod sta večna.« — »Padite na kolena, vi barbari in poljubite tla, kamor je stopila naša noga, kajti mi smo tisti, ki smo vam v svoji neskončni prizanesljivosti in dobroti dali, da ste postali ljudje!« — »Il popolo di Trieste.«

Slavnostna otvoritev mestnega kopališča

SODELOVANJE DRUŠTEV — PAVILJONI — JAVNA TELOVADBA — PLES — UMETALNI OGENJ.

Petnajsti junij bo za Mariborčane slavnosten dan. Otvorilo se bo velškansko moderno kopališče na Mariborskem otoku, ki pomenja za naše mesto krepko postojanko v njegovem kulturnem napredku, ki bo ponos njegovemu zamislecju in gospodarju, mestnemu magistratu, in v čast njegovemu zgraditelju, inž. stavb. tvrdki Jelenec & Šlajmer, in predvsem neprecenljiva pridobitev za meščanstvo našega lepega Maribora.

Z mrzlično vneto vrši velikopotezne priprave za otvoritveno slavnost prav širok odbor, ki mu stoji na čelu osebnost, ki slovi po svojem strokovnjakem znanju v vodstvu velikih prireditev in ki ji bo s pomočjo požrtvovalnega množičnega štaba vnetih pomožnih činiteljev brezdvomno uspelo, da bo otvoritev nad vse sijajna. Sodelovanje raznih društev je zagotovljeno. Autoklub, Ribarsko društvo, Slov. lovsko društvo, sportniki »Maribora« in »Rapida«, Sokol-matica z oddelkom telovadcev, godbena društva, zastopniki čolnarskega sporta, skakalci-umetniki s skakalnega stolpa, plavalci, vsi se pripravljajo, da po svojih močeh pripomorejo k sijaju otvoritvenega dne. Za vzoren red in še za marsikaj drugega poskrbi naša vrla požarna bramba.

Čudil se bo marsikateri Mariborčan, ki je doslej pridno »kibiciral« pri delu na otoku, velikim izpremembam, ki so se že, ali se bodo dotlej izvršile tam na stavbišču. Nič več hlodov in tramov in tračnic, nič več kaotičnega nerada, kanalov in nasipov, doline so se napolnile, hribi odnesli, red in čistoča povsod in z nove široke verande osrednje kopališčne stavbe bo zrlo oko na široke bazene, napolnjene s kristalno čisto vodo, na groteskno oblikovani, lahki 10met. skakalni stolp, na bela široka betonska polja, ki obdajajo v osem metrov širokem okvirju celo napravo, na ležalne livade bujne, mehke travice, bele mivke. Vse to čudo bo obkrožal pester venec, spleten iz lesenih paviljonov, plesišč. odrov za godbe, a kot svetli zaponki bosta sklepala ta venec: mogočna drča in sijaj-

jen — vrtiljak. Okoli vsega tega pa se bodo razprostirali mični gaji, ki senčijo obsežni otok. In potem, ko se bodo temine razprostrle na vso to krajo, bo zablščala pokrajina v sijaju tisočerihih električnih svetilk in tam iz za skratega kotička v pomladnem gaju bodo sikale v sinji zrak rakete, pokale bombe in bodo bajno razsvetljevali daljno in bližjo okolico mogočnu žarometi.

Paviljoni! Tvorili bodo poglavje zase! Abstinenc bo gasil svojo žejo z brezalkoholnimi pijačami, oni drugi... bo našel svojo naslado v celih avenijah samih Bacchovih hramov, v katerih bodo kar najizbranejša Hebe nudile vina, piva in šampanjca, zaloge centralne tovarne za kavo pa bodo skrbele za dotok svojih proizvodov v vse paviljone. O prozaičnih zalogajih, ki so pa seveda potrebni, sicer ni lepo govoriti, a so tudi omembe vredni. Kuhinje bodo obratovale s polno paro in bo mogel sladkosnednež v kar najširšem smislu zadostiti svojim poželjenjem v posebnem paviljonu za pecivo. In Ti, v ljubezni goreči mladenič! Ako se Ti bo zahotelo, da osrečiš svojo izvoljenko z nežnim šopkom dehtečega pomladnega cvetja, boš umeril svoje korake k lečni hišici, kjer Ti bodo na razpolago čudeži naših najbujnejših vrto in cvetličnikov.

Trebalo bi še marsikaj omeniti, toda odbor hrani marsikatero presenečenje za se in ga ne mara izdajati. In prav je tako! Kdor se bo hotel navžiti vsega, kar bo nudil onega dne in njegovu sledeče noči Mariborski otok, naj ga obiše. Našel bo tam kaj pestro družbo. Saj ne kaže zanimanja za otvoritveno slavnost le Maribor sam: iz cele Slovenije se obetajo gostje; bratje Hrvti nas posetijo in zanima se za res krasno napravo celo inozemstvo. Ako bo še Jupiter dobrotljiv in bo naklonil slavnostnim dnevom obilico ugodnega vremena, bodo napolnile takrat Mariborski otok množice ne manjštevilne, kakor svojčas različni, od Gospoda izvoljeni rodovi svetopisemske doline Jozafat.

Mariborski in dnevni drobiž

† Rado Kopic

Ni ga več med nami, moža jeklene značajnosti, neprestane delavnosti, vzornega narodnjaka in zvestega prijatelja ter tovariša. Rado Kopic, ki smo ga še pred dnevi srečali na mariborskih ulicah, ki je še nedavno sedel v krogu svojih tovarišev učiteljskih upokojevcv na običajnem mesečnem sestanku, ki je še nedavno živahno sodeloval na občnem zboru Društva upokojevcv kot njegov tajnik, ki se je neprestano zanimal za vsa vprašanja javnega življenja, zlasti za gospodarska. — Rado Kopic nam je sinoči nenadoma preminul, začet od kapi. Nam in njegovi bridko plakajoči rodbini, dobri gospe Ani, ter otrokom medicincu Radoslavu, učiteljskinci Marici, gimnazijcu Lojzetu in učenki meščanske šole Anici. Ni mu bilo dano, kar si je tako želel: da bi doživel samo še to, da bi bili otroci preskrbljeni. Danes plakajo vsi ob njegovem mrtvaškem odru.

Pokojni Rado Kopic je bil rojen 16. julija 1858 v Makolah, se študiral v Mariboru, bil 28 let učitelj in vodja šole v Lehnu na Pohorju, 2 leti v Novicerkvi pri Ptujju, 6 let na okoliški šoli v Ptujju in končno 14 let nadučitelj v Sv. Lenartu v Slov. gor. Tu se je udeleževal visoko aktivno vsega narodnega, gospodarskega in kulturnega dela v trgu in okraju, sodeloval v težkih narodnih borbah, bil kot nacionalist tudi l. 1914. s pokojnim dr. Rozino in mnogimi drugimi narodnjaki vred aretiran in odpeljan v Gradec,

kjer so ga držali deset tednov in odkoder so ga pod bajoneti pripeljali v Maribor in obdržali še tu v zaporih več dni. Po prevratu je prevzel gerentstvo občine Sv. Lenart in jo vodil dve leti. Delj časa je bil tajnik okrajnega zastopa. Sodeloval je v Glavni hranilnici in posojilnici. Leta 1920. je stopil v pokoj in se preselil v Maribor. Vendar ga je prosvetni oddelček v Ljubljani poveril še z nadaljnjim vodstvom in je mož hodil še pol leta iz Maribora v Sv. Lenart in vodil šolo. V Mariboru se je nastanil v svoji hišici Ob bregu 4, ki jo je kupil že pred 15 leti. Tudi kot upokojenec v Mariboru ni miroval. Videli smo ga na vsakem nacionalnem ali političnem zborovanju kot zavednega narodnjaka in ravno tako odločnega naprednjaka.

V svojih stanovskih krogih je bil radi svoje kolegialnosti in jovijalnosti visoko spoštovan in priljubljen in je bil dolga leta pri Sv. Lenartu tudi predsednik tamošnjega okrajnega učiteljskega društva. V Mariboru pa je bil mentor svojih tovarišev-upokojevcv, neprestani borec za pravice staroupokojevcv, med katere je tudi on spadal.

Pogreb bo v pondeljek 2. t. m. ob 17. iz mrtvašnice na Pobrežju.

Bodi ohranjen blagemu možu med nami vsemi najlepši spomin!

Feljo et Severo - Berlin Scola
1. Junij 1930

Palais de Dance - Maribor

Čevlji za birmo v veliki izbiri

trgovina s čevlji J. Waidacher-iev nasl. W. Wregg
Maribor, Slovenska ul. 6

Okazija: beli čevlji z vrstico št. 26-35 samo Din 58.-

Nova imenovanja srezkih šolskih nadzornikov.

Ministrstvo za prosveto je izvršilo nova imenovanja srezkih šolskih nadzornikov v dravski banovini. V mariborskem okrožju so imenovani kot srezki šolski nadzorniki: za srez Celje Rihard Pestevšek, šol. nadz. v Celju; za srez Gornjograd Ivan Lužnik, šol. nadz. v Gornjem gradu; za srez Slovenjgradec Miloš Grmovšek, šol. nadz. v Slov. Gradcu; za Maribor Ivan Tomažič in Ivan Koropec, šol. nadzornika v Mariboru; za srez Ptuj Jos. Gorup, šol. nadz. v Ptujju, Leon Cepuder, šol. nadz. v Dol. Lendavi; za srez Konjice Božidar Gselman, šol. nadz. v Konjicah; za srez Dravograd Peter Močnik, šol. nadz. v Prevaljah; za srez Ljutomer Franjo Karbaš, šol. nadz. v Ljutomeru; za nekatere sreze so začasno imenovani za pregledovanje šol: za srez Murska Sobota Jože Velnar, šol. upr. v Sv. Lenartu v Sl. gor.; za srez Dol. Lendava Izidor Horvat, šol. upr. v Hotizi; za srez Celje Tone Fink, učitelj v Šmarju pri Jelšah; za mesto Maribor Mirko Kožuh, šol. upr. v Mariboru; za srez Šmarje Hinko Šumer, šol. upravitelj v Šmarju.

Za počitniško kolonijo pri Sv. Martinu na Pohorju

sprejema prijave za stranke, katere nameravajo oddati tjakaj otroke na lastne stroške, društveni tajnik v Strossmajerjevi ulici št. 26, kjer se dobi vsa podrobna navodila. Priporoča se čim prejšnje prijave, ker se bo v slučaju preoblih prijav upoštevalo dotične stranke, katere so se po vrstnem redu poprej prijavi- le. Skupina dece srednjih šol in vadnic, katere bodo končale pouk 10. VI., bo odšla na kolonijo 11. junija, druga skupina v začetku julija, tretja začetkom avgusta in zadnja koncem avgusta. Prva skupina slabotnih in manjših otrok pa bo odšla delno 31. V. in 4. VI. V koloniji bo letos pripravljenih nad 100 opremljenih postelj.

Micka Kovačeva — z vlomilskim orodjem v žepu.

Sinoči krog 11. ure je bil na Aleksandrovi cesti v neko gostilno poklican stražnik, češ, da je tam neznan gost, ki razgraja in noče plačati. Ko je stražnik prišel na lice mesta, je neznanec že bil na cesti, kamor so ga vrgli ostali gostje iz gostilne. Neznanec stražniku ni hotel povedati imena. Ko je stražnik otipal žepa neznančeve suknje, je začutil v njej neko sumljivo orodje. Aretiral ga je in odvedel na stražnico. Med potjo pa ga je neznanec napadel. S pomočjo drugega stražnika se je posrečilo ga spraviti na stražnico, kjer so na podlagi nekkih listin ugotovili, da je neznanec 20letni Jelko Oven iz Ljubljane, sluga — kakor je izjavil — pri Vesnaverju. V žepih so mu našli pilo in žagico za žaganje železa; ključ za kolesa itd. Pridržali so ga v policijskem zaporu.

Ribarsko društvo v Mariboru

poziva svoje člane, da se udeležijo polnoštevilo pogreba preminulega člana g. generala Emila Stramlitsch-a, ki se bo vršil danes ob 17. uri.

Ciril Metodova mariborska žen. podružnica

preloži zaradi tombole reševalnega in gasilskega društva svoj dan bonbončkov od 1. na 8. junija.

Kavarna „Evropa“ od nedelje 1. junija 1930 nov spored

Otroška tekma v našem mestnem parku.

Kakor je že javljeno, se bo vršila jutri, v nedeljo, dne 1. junija, ob 10. uri v našem mestnem parku, in sicer v glavni aleji, izredno zanimiva otroška tekma, pri kateri bodo sodelovali otroci od 4 do 12. leta. Spored obsega najrazličnejše vrste sportnega udeleženja, kakor: tek, štafeto, šaljni tek, tek z ovirami, dirko s kolesi, s skiri, z obroči, s triciklji, »holenderji«, avtomobili in drugimi silničnimi vozili. Zmagovalci bodo prejeli lične diplome, ki jim bodo lep spomin na srečna otroška leta še v poznejši dobi. Prepričani smo, da se bo tekme udeležilo čim največ občinstva, ki se bo ob gledanju iskrenega in neprisiljenega otroškega veselja gotovo od vsega srca zabavalo. Prireditelju, Podmladku društva Rdečega križa, je čestitati, da se je spomnil tudi naših najmlajših ter jim dal priliko za merjenje mladih sil. Med tekmo bo svirala godba »Drava«. Tekmovalci se naj javijo z vozili vodstvu od 9. do pol 10. ure pri godbenem paviljonu. V kritje izdatkov se bo pobirala vstopnina po 3 oziroma po (sedeži) 5.- Din.

Konces. zobotehnik Wolf je preselil svoj atelje iz Valvazorjeve ulice na Kralja Petra trg 1. 1576

Vinotoč F. R. Jarc, hrib nad kamniško grabo, otvorjen. Krasen sprehod skozi Kamnico. V nedeljo, dne 1. junija popoldne se oglašajo tamkaj tudi pevski zbor »Drave«. Odhod z Glavnega trga ob 13.30. 1597

Kavarna »Astoria«. Danes soboto otvoritev kavarniškega vrta. Večerni koncert.

Na telovadišču v Rušah se je našlo par gojzerc. Lastnik naj se oglasi v upravi »Večernika«.

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnor malno razkrajanje in gniloba v črevesju, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čerlasti turi, marsikateri katar motne sluznice preidejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »Franz Josefovo« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.

Bolezni ledvic

ozdravite s pitjem Radenske zdravilne vode. Navodila za pitno zdravitev doma dobite na zahtevo od Zdravilišča Slatina-Radenci.

XI.

Truplo Blaža Belca najdeno.

Truplo mizarskega mojstra Blaža Belca, stanujočega na Cesti na Brezje, ki so ga pogrešali že od 25. maja, so včeraj potegnili pri Ormožu iz Drave. Belc je bil rodom iz Sv. Urbana pri Ptujju in star 41 let. Dognano je, da je izvršil samomor.

Nesreča pri sekaniu dreves.

V Pečkah pri Makolah se je včeraj popoldne 30letni drvar Ignac Mesarič iz Mostečev pri Poljčanah, vsekali s sekuro tako nesrečno v levo nogal, da so ga moralj odpredmetiti v mariborsko bolnico. —

Na samovaru se opekla.

Služkinja Alojzija Hribernik pri trgovcu Auerju v Vetrinjski ulici je danes zjutraj krog 8. kuhala na samovaru. Pri tem je prišla z roko preblizu plamenu in ker je potegnil tudi preprih in zanesel plamen, jo je opeklo po roki. Vendar so poškodbe neznatne.

Čiščenje naših krajevnih imen

(Piše Davorin Žunkovič.)

2. »Počéhova« ali »Počéhovo«?

Od mariborskega »gradišča« t. j. višine, kjer je nekdanj stal grad nad Mariborom, se razteza okoli 3 km dolgi hrib proti Pesniški dolini, katerega označuje ljudstvo deloma kot »Počéhova«, deloma kot »Počéhovo«, ker si ni več v svešči, kateri naglas je pravilnejši, in so se radi tega tudi izcimile razne inačice. Smatramo pa obliko »Počéhovo« kot prvotnejšo, ker se ji je pridajal celo določilni pridevek »selo«, kar razvidimo iz oblike »Pozengazelo« v najstariši še ohranjeni listini iz l. 1130.

V poznejših stoletjih beremo v latinških in nemških listinah oblike »Pots-gave« (l. 1265); »Pozegau« (l. 1279), »Potskawe« (l. 1328) in v zadnji dobi že »Potschgau«. — V »Geografskem Vestniku« (III.) pa citamo dosledno »Počohovski breg«, oblika, ki je tudi etimološko neupravičena.

V tem slučaju smo pa v obojem na jasnem. Naši prastari predniki so gledali vse naravno in tudi primerjali vse naravno. Pri našem dolgem hribu, ki je vzdolž grebena večinoma gol, ker vodi po njem skoro vsekaz cesta, ob bokih ali obronkih pa večinoma pogozden, so spoznali isto sliko, kakor pri ženski, ki nosi ob temenu **prečko** in ob straneh **kito**, ter so na podlagi te prispodobe tudi hrib imenovali »počeha« in naselbino ob vznožju in obronkih pa »Počéhovo selo«.

Popolnoma slično prispodobo pa rabi tudi Hrvat, Srb in Bolgar pod istim utisom v njemu lastnih izrazih. Tudi njemu je podolgasti hrib »kosa«, t. j. po naše »kita«, in »griva« ali »grivica«, če je greben kakega raztegnjenega hriba poraščena z drevjem, ker izgleda v naravi v velikem tako, kakor konjska griva v malem.

Iz tega primerka narave s človekom in obratno pa zvedo zopet nekaj, na kar smo pri naši razvadi glede tujk že popolnoma pozabili. Pleteršnikov slovensko-nemški slovar še sicer vsebuje glagol »počehati«, ne omenja pa več sorodnih samostalnikov »počeh«, »počehar«, »počeha«. Te izraze so že popolnoma izpodrinile tujke: »frizér, frizura, frizirati«. — Oblika »Počohovski breg« v omenjenem »Vestniku« je tudi še iz tega vidika netemeljena, ker vendar ne rečemo glavniku »čošelj« nego »češelj«.

Za zbiranje takih tekem dolgih dob zgubljenih izrazov našega jezikovnega zaklada bi bilo nujno potreba kake **skupne** torbice, ne pa da ostane vse brez vsakega reda in sistema raztreseno po raznih časopisih, vestnikih, zbornikih ali koledarjih, in bi naj bilo vse kje osredotočeno v **enem predalu** in **javni oskrbi**. In če je kateremu slovanskemu narodu potrebna akademija znanosti, potem pride gotovo v prvi vrsti Slovenci v posest s svojim najbogatejšim in čudovito raznolikim besednim zakladom, h kateremu se zatekajo vsi drugi Slovani, pa tudi v obče vsi jezikoslovci pri zasledovanju kakega spornega izraza kot zadnjemu in najzanesljivejšemu vedežu. Sretno je še, da imamo nekaj zasebnikov, ki saj za silo zamašujejo to vrzel.

Izmed vseh inačic razpravljanega imena pa se naj izbere oblika »Počéhovo« kot stalna za javno rabo, in pozabljeni izrazi »počeh«, »počehar«, »počeha« se naj vnovič uvrstijo v naš jezikoslovni zaklad.

3. »Vinarski dol« ali »Vinarje«?

Med Mariborom in Kamnico je takozvani »Wienergraben«, za katerega se je s časom zgubilo slovensko ime, ko so zagospodovali nemški priseljenci nad tem večinoma vinorodnem kraju. Da pa to ime nima nikake zveze z »Wien« je vsekaz jasno, kajti srednjeveške listine še sploh ne poznajo imena »Wienergraben« nego samo »in den Wiennern« (l. 1389), »im Wiener« (l. 1451), »im Wyenner« (l. 1495).

Po prevratu se je sicer že začela rabiti oblika »Vinarski dol«, kar pa je zopet prevod nemškega »Wienergraben«. Smatramo pa tukaj najstarejšo obliko »in den Wiennern« še kot najpristnejšo za spoznanje, da je bilo prvotno ime edinole »Vinarje«, ker poznamo tudi še sličnejše stare oblike za »Vinarje« v drugih kra-

jih, kakor »Weinaren« (l. 1490) in »Wiennarn« (l. 1460). — Dodatka »graben« pa tu sploh ne smemo upoštevati, ker je bil tam tudi »Wienerberg«, katerega še navaja Schmutzov slovar (Graz, 1823) v mariborski okolici, čeravno po legi ni tam natančneje omejen.

Popolnoma upravičeno je torej uvesti za ono zgubljeno ali zanemarjeno ime zopet enakozvočno in od nekdanj slovensko obliko »Vinarje«, katera se sicer v naših vinorodnih krajih neizogibno še nekolikokrat ponavlja, ne more pa radi tega povzročati uradom kake znatne zmešnjave, ker so tam skoro izključno le viničarije, kleti in gospodarske hiše za letovišče, in ne more tega sploh nihče preprediti, da ima pod istimi pogoji isti kraj tudi isto ime.

4. »Zavrč« ali »Zavrč«?

Dalj časa že beremo vzporedno »Zavrč« in »Zavrč«e. Haložani sami rabijo obliko »Zavrč«, v Zavrčah, uradno se je pa vgnezdila oblika »Zavrč«, v Zavrču, na katero je pa uplival očitno nemški »Sauritsch«. — Kindermann (1798) trdi celo, da je slovensko ime »Savrač«, kar je pa samo njegova domneva.

Ime se je ustalilo pod trajnim utisom lege te naselbine. Dravskopolci kakor Haložani niso imeli druge podlage za krajevno označenje, kakor da leži selo skrito za vrhom s cerkvijo sv. Marije, ter je po takem »Završ« ali jezikovno pravilnejše »Završje«. Ljudski govor se je pa sprijaznil z obliko »Zavrč« in je menda najboljša, ako ostane tudi vnaprej pri tem, ker je jezikovno-zgodovinska tvorba tega imena nad vse jasna in se ne more zlahka več stemniti, dokler bodo tu živeli Slovenci.

Moramo pa pri tej priložnosti opozoriti na samopašnost onih tolmačev krajevnih imen, kateri so n. pr. začeli pretvarjati »Cirkovce, Dobrovce, Skoke« v »Cerkovci, Dobrovci, Skoki. Na gornjedravskem polju ni niti ene naselbine, katere ime bi se končalo v ljudski govorici na »i«, in se izraža v tem nekaka krajevna jezikovna posebnost. Vsa ta imena označujejo nekako skupino v skrajšani obliki, pri kateri se naj menda prištedi določilni dodatek: ves, selo, občina, grad, tabor ali kaj sličnega. Miklošič je sicer tolmačil ta imena, kot da bi bila nastala iz osebnih imen, toda pri poznejši presoji se je izkazalo kot pogrešno, da bi bil naselbinam: Hoče, Prepole, Rače, Sestrže, Toplice dal ime kak »Hod, Prep, Rak, Sestr, Topel«, ker poznamo večinoma korenino omenjenih imen tudi še po pomenu. — Naj v bodoče nihče več ne spreminja krajevnih imen pri zeleni mizi in spoštuje ljudsko ideologijo!

Novosti v »Ljudski knjižnici«.

»Ljudska knjižnica« je nabavila celo vrsto novih knjig: Masaryk T. H.: »Zbornik«, Lother E.: »Der Kampf um das Herz«, Beradt E.: »Schipper an der Front«, Orožen prof.: »Masarykova čitanka«, Danilo: »Spomini«, Regnier H.: Beg, A. Conan Doyle: »Znamenje štirihi«, Bevk Franc: »V zablodah«, Raymond St.: »Kmetje I. Jesen«, Osendovški F.: »Životinje, ljudi i bogovi«, Mereschkovsky: »Der Messias«, Flischer J. S.: »Alpdruck«, »Verbrecher im Mannersley«, Hill H.: »Das Rätsel vom M. M. 21«, Christie A.: »Der blaue Expres«, Macdonald P.: »Die weiße Krähe«, Mastermann W. S.: »2 L. O.«, Packard F. L.: »Das verschlossene Buch«, King R.: »Mord nach der Uhr«, Williams V.: »Die rote Messe«, Galsworthy John: »Die Weltbrüder«, Oppenheim E. P.: »Spiel um Freiheit«, »Seine fixe Idee«, Queux W.: »S. O. S.«, Strobl K. H.: »Das Grab des weiß Königs«, Wallace E.: »Das geheimnisvolle Haus«, Wells: »Der Apfel vom Baum der Erkenntnis«, Wilton L. W.: »Die Königin der Nacht«, Martel Jean: »Clemenceau spricht«, Martin Maurice: »Nacht und Tag«, Zeckendorf F.: »Zeche Gnadenfeld«, Bevk France: »Julijan Sever«, Kranjec Silvo: »Zgodovina Srbov«, Arnau Frank: »Kämpfer im Dunkel«, Ludwig E.: »Lincoln«, Pedro Calderon de la Barca: »Sodnik Zalamejski«, Reymont: Kmetje II. Zima, »Kmetje Pomlad«, Mereschkovsky: »Napoleon«.

PRAVI

FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

Spomladanske dirke na Cvenu

V četrtek popolde so se vršile na dirkališču žrebčarne na Cvenu pri Ljutomeru velike spomladanske kasačke in galopske dirke. Udeležba dirkačev je bila tako velika, da so se morale prve tri dirke vršiti vsaka v dveh oddelkih. Tudi obisk dirke je bil rekorden, nad 3000 ljudi z Murskega polja, iz Prekmurja, iz Slov. goric, iz Podravlja in celo iz južnih delov države se je zbralo v areni. Pristosvovala je tudi slovita rumunska jahačica gospa Milada Trifon, ki je bila deležna navdušenega sprejema s strani komiteja in občinstva. Ministrstvo in banksko upravo je zastopal g. inšpektor Zidanšek, politično oblast srezki načelnik dr. Trstenjak, navzočih je bilo mnogo višjih oficirjev, predsednik Centrale Kasaških društev za Jugoslavijo Lippit, zastopniki kasaških društev iz Maribora itd. Obiskovalci iz južnih krajev, celo iz Srbije, se niso mogli dovolj načuditi velikanskemu razvoju konjereje v naših krajih.

Dirk je bilo prvotno določenih petero, na čast gospe Trifon je komite še prikloplil šesto, galopsko dirko.

V dirki Rodaun (enovprežni za 3letne konje) je zmagal Finiš Fr. Herica iz Borca z 1.55; druga je bila Lija, tretja Borica, četrta Psina in peti Rujan.

V dirki konjerejskega društva dravske banovine (enovprežni za 4—12letne konje) je bila prva zopet znamenita Kokeča Ivana Bänderla iz Veržeja (1.50); sledili so Silva, Schatzl, Robinson, Jurica, Princa, Plistra, Čikra, Dona Dillon, in Asan.

V dirki Warren-Lippit (enovprežni za 3—12letne konje) je zmagala Polda Mihaela Filipiča iz Stare novevasi, sledile so Elza, Felčika, Egga II, Silva II in Prima.

V dirki Čakovec (ravna galopska dirka za častniške in civilne konje) so dirkali samo častniki. Zmagala je Beba poročnika Vladimira Petroviča. Sledili so Scerry, Rozika, Rokoko in Lasta.

V spominski dirki pl. Rosmanit (dvo-vprežna za 3—12 letne konje) sta bila prva Finiš-Felčika, drugi Psina-Lenčika itd.

V naknadno priklopljeni šesti galopski dirki na čast rumunski jahačici je zmagala gospa Milada Trifon na Behi proti Rokoko in Scerryju. Občinstvo je zmagovalki prirejalo burne ovacije.

Knjigovodski tečaj za mariborsko okolico.

Dne 4. junija, ob 13. uri se otvori v sloslopu mariborske Trgovske akademije (vhod na Zrinjskega trgu) knjigovodski tečaj za trgovce, njihove pomočnike in svoje, ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI. Pouka se lahko udeležujejo tudi gostilničarji in njihovi pomočniki. Poučevalo se bo 4., 5., 6., 10., 11., 12., 13. in 14. junija, vsakokrat od 1. do 5. popoldne, in sicer: knjigovodstvo, kalkulacija in spisje. Po možnosti se priključuje na tečaj še poučna predavanja o davkih, ustanavljanju družbenih in zadružnih ustanov in o gremijalnem poslovanju. Doslej je prijavljenih 23 udeležencev in se jih nekaj še lahko sprejme. Novi udeleženci naj se javijo najkasneje pri otvoritvi tečaja dne 4. junija ob 13. uri. Učnina je določena za samostojne trgovce na 50 Din, za pomočnike na 25 Din za celo dobo in se pla-

ča pri prijavi. Potrebne učne formulare dobijo udeleženci od vodstva tečaja brezplačno.

Ljutomer.

V nedeljo, dne 25. maja je imela naša Glasbena šola v šolski dvorani svojo letno produkcijo, ki se je v vsakem oziru najlepše obnesla. Šola šteje nad 80 gojencev, ki se uče petja, goslanja in klavir. Dosedaj še ni prejela nobene subvencije, razen od mestne občine. Šola je del »Glasbenega društva«, ki vzdržuje godbo na pihala in skromen orkester na lok, ki je v polni meri izpolnil svojo nalogo pri opereti »Grotica Marica«. Produkcijo je otvorilo predavanje predsednika, šolsk. nadzornika gosp. Karbaša o glasbi sploh, o narodni in umetni pesmi in o programu. Za tem so se izvajale vse točke sporeda prav sigurno in samozavestno: mladinski pevski zbor (gdč. Minka Zacherl), goslanje-solo, dvo-, tri- in četveroglasno s spremljevanjem klavirja. (učitelj g. Jamšek, Presl. Stancer), klavir dvo- in štiriročno (gdč. Scheithauer) in končno še dve točki z orkestrom. Prav lepo je ugovarjalo »Jurjevanje«, rajanje s petjem in klavirjem — deklice v narodnih nošah. Radi tesnega prostora ni mogoče podrobno opisati potek cele prireditve. Želimo le, da bi doživeli še več tako ljubkih nastopov naših malčkov. Hvala vsem, ki ste nas posetili in podpirali. —

Promenadni koncerti v Ljutomeru.

Na binkoštno nedeljo se bosta vršila na Glavnem trgu dva promenadna koncerta mestne godbe in sicer prvi ob pol osmi uri zjutraj, drugi po osmi maši v prid »Rdečemu križu«.

Križevci pri Ljutomeru.

Mesec nastopov je tu, da na njih pregledamo svoje delo v telovadnici. Posebno pa je treba pohiteti letos za našo sokolsko olimpijado, za katero bomo tudi mi položili svoj skromen obolus. Ob priliki društvene 10letnice priredi Sokolsko društvo v Križevcih pri Ljutomeru na binkoštni ponedeljek, dne 9. junija ob 3. pop. svojo društveno telovadbo s sodelovanjem vseh domačih društvenih oddelkov. Moška in ženska deca izvaja skupne proste vaje, obvezne za celjsko sokolsko župo. Prvič nastopi letos tudi osnovno-šolska mladina s svojimi sokolskimi vežbami. Vabimo vsa bratska društva in prijatelje Sokolstva na poset. Prireditve se bo vršila na travniku g. Osterca. Prvič bo ob 11. ljudski koncert godbe na trgu. Glave skušnje pa bodo že od 9. dalje. Igrala bo mestna ljutomerska godba. Po telovadbi bo veselica s plesom.

Končna redakcija novega obrtnega zakonika.

V prvi polovici junija bo v Beogradu v ministrstvu trgovine velika konferenca gospodarskih strokovnjakov o novem obrtnem zakonu. Ves material je pripravljen in urejen, v načrtu zakona so izvršene večje spremembe na podlagi upravičenih mišljenj in predlogov posameznih korporacij in zbornic. Definitivno stilizacijo dobi zakon po tej konferenci, ki bo trajala verjetno več dni.

Nekdaj je bilo...

A.: Vi stanujete v zelo mirnem delu mesta, kaj ne?
B.: Ne več!
A.: Kako to? Kaj ste se preselili?
B.: Ne — ampak dobili smo dvojčke...

Romanopiščeva romantična ljubezen

HONORE DE BALZAC IN PRINCEZA HANSKY. — USODNO SREČANJE. — PETNAJST LET DOPIS OVANJA IN ZAKON.

Življenje večine pisateljev, posebno današnjih, je kaj malo romantično, veliki francoski romanopisec Honoré de Balzac (rojen v Toursu l. 1799., umrl v Parizu l. 1850.) je pa le doživel tudi sam roman, ki je zares nenavaden. Začel in končal se je pa ta roman takole: Ko je Balzac bil že na višku svoje slave, je nekoč odpotoval v Švico, hotel, v katerem se je nameraval nastaniti pa je bil že napolnjen in morali bi ga bili odsloviti, ako se ne bi bil neki gost, bil je princ Hansky s soprogo, namenil odpotovati. Služabnik je držal spoštljivo vrata kočije odprta in vstopila je lepa ženska v nenavadno krasni popotni obleki, za njo pa častitljiv, debel ter najmanj dvakrat toliko star princ.

Tu je lepa dama nalahno vzdiknila ter se v prosečem tonu obrnila do svojega soproga. Ta ji je nevoljno mrmrajoč nekaj odgovoril, na kar je princezinja skočila z voza in stekla po stopnicah navzgor v sobo, katero je bila baš prej zapustila. Tam pa so med tem že Balzacu odkazali prostor. Stal je pri odprtem oknu in gledal na odhod prejšnjih stanovalcev, ker ga je lepa princezinja jako zanimala. Poleg njega je stal hotelir. Naenkrat mu je tedaj zazvenel na uho ljubeč glas in zaslišal je besede: »Ah, prosim, oprostite, da se še enkrat vračam. V naglici sem pozabila knjigo, ki me bolj zanima kakor vse potovanje.« Vzela je knjigo z okna, skoraj ravno izpod Balzacove roke in izginila v naslednjem trenutku iz sobe.

Spodaj se je debeli princ pritoževal nad pozabljivostjo ženskega spola in nad obnašanjem svoje boljše polovice, ki med vsem potovanjem ne ve nič boljšega, kot brleti v neumne pisarije. Še tedaj je zabavljaj, ko se je kočija že odpeljala. Za opazovalca na oknu to zabavljanje ni bilo nič drugega kot en sam velik poklon, ker je njegovo bistro oko

opazilo na platnicah pozabljene knjige svoje lastno ime. Hotelir, ki je novega gosta dobro poznal, je tudi prebral naslov. Ko se je princezinja vrnila v njegov hotel, ji je povedal, da je zadnjič vzela knjigo, ki ji napravlja toliko veselja, izpod pisateljeve roke same. To je dalo povod, da je pričela lepa princezinja s svojim ljubljencem dopisovati. Dasi ravno sta razpravljala v svojih pismih le o literaturi, se je vendar razvilo med obema neko osebno sporazumljenje.

Petnajst let je trajalo to medsebojno dopisovanje in med vsem tem časom se slavni romanopisec in lepa princeza nista nikoli videla. Nekega dne je pa prejel Balzac od princezinje pismo, v katerem ni bilo nič pisanega o literaturi, temveč samo o njej sami. Sporočila mu je, da je že nekaj časa vdova in da se ji je soprog vendar enkrat oddolžil za sitnarjenje in trpljenje, ker jo je postavil za dedinjo vsega posestva in premoženja. Ker sama ne more živeti, je pri volji, da se drugič poroči in ga vpraša, če je pripravljen vzeti jo v zakon.

Balzac bi bil tudi neglede na materialne razmere takoj v to privolil. Lepa princezinja ga je bila že pri prvem srečanju očarala, njeno zanimanje za njegove spise mu jo je bilo še bolj približalo, vsled dolgoletnega dopisovanja je pa bil spoznal tudi njene osebne lastnosti in njeno idealno mišljenje ter je bil uverjen, da bi s tako družico lahko srečno živel. Brez obotavljanja je tedaj odpotoval na grad ob Renu, kjer je stanovala in v katerem sta se kmalu na to tudi poročila. Poroka je bila izredno slovesna in ko sta odšla v Pariz, kjer je Balzac doživel največ triumfov, se jima je tudi tam vse klanjalo. Kaj takega ne doživi pogosto pisatelj — in zakon, sklenjen po tako romantičnih okoliščinah, je bil baje srečen.

lavstvu težnja po izobrazbi za življenje zavestna volja, ki jo je treba stalno upoštevati in se zanimati za njegove kulturne in življenske potrebe. Zato je gotovo, da delavstvu nesistematična tedenska predavanja ne morejo mnogo koristiti. Z golimi »slučajnostmi« ne morejo poseči dovolj globoko in ne morejo nuditi delavstvu tega, kar ono potrebuje. Ni namreč dovolj, če delavec sliši predavanja n. pr. o garjah, o srednjeveških inkvizicijah, o Eskimovcih in Egipčanih itd. Delavstvo rabi prave globoke izobrazbe, katere snov mora biti prikladna duševnosti delavca, mora biti zajeta iz miljeja delavca ter mora imeti sama na sebi zanj praktično vrednost. Delavec živi povečini med stroji sredi procesa proizvodnje. Zato ga bodo najbolj zanimali stroji in principi, na katerih so zgrajeni, zakonitosti, ki se v njih izražajo, potek procesa proizvodnje in njegove zakonitosti, razvoj strojev, orodja, dela itd.

Tako delavec ne bo več mehanski stroj, ki ve le, kako se izdeluje šivanka, temveč postane delavec-mislec, ki razmišlja in razume, ki hoče izpopolniti stroje, si jih podvreči in jih voditi s krepko roko. Cilj nam tu pač ne more biti količina znanja, temveč ustvarjanje celih ljudi.

Tako bi Delavska ljudska univerza naj bila šola mišljenja, razsojanja in razglabljanja, šola značaja in šola pravega človečanstva. To je energična zahteva naše dobe, ki hoče po žalostni dobi državne politike privedi narod čimprej v novo življenje.

Zato je pač neodpustno, če na potrebe delavstva v tej važni ustanovi ne mislimo! S primernim programom, izdelanim sporazumno s poslušalci za daljšo dobo, s poljudnimi debatami in drugimi pripomočki bi dosegli, da bi zanimanje rastlo in bi se prebivalstvo z vso ljubeznijo in energijo oklenilo te ustanove za vedno. Razumelo bi, da mu hoče Ljud. univ. pomagati, saj poznajo delavčeve razmere in težnje. Le tako bo postala studenska Ljudska univerza res prava »Delavska visoka šola« z vlogo, ki ji jo je namenila — potreba časa.

Kaj je in kaj ni Ljudska univerza?

(EPILOG POLEMICI O LJUDSKI UNIVERZI V STUDENCIH.)

Objavljamo odgovor našega poročevalca g. Hrenu ter želimo, da se nadaljnje razpravljanje o smernicah Ljudske univerze preloži na začetek nove sezone, kar bi za bodoče delo bilo vsekakor uspešnejše. Uredništvo.

Žal je problem Ljudske univerze v Studenci krenil v smer polemike, ki skuša s povdankom »osebne odgovornosti«, z lekcijami o »pomanjkanju takta«, s pomočjo »tiskarskega škrata« i. dr. zabrisati vse nedostatke glede na cilj in program pretekle sezone.

V stremljenju po čim uspešnejši funkciji te velevažne ustanove se hočem pomuditi le pri »glavnem cilju«, ki ga g. Hren postavlja kot »glavni namen« lanske in bodoče sezone studenske Ljudske univerze.

Klub obširni analizi delavstva in njegovih razmer, njegov »glavni cilj« ni v skladu s »spoznanji javnega udejstvovanja« in je za današnjo dobo povsem neprikladen.

Kdor je proučeval problem povojne ljudske izobrazbe drugod in pri nas, mora priti do prepričanja, da ne more biti glavni cilj ljudskega izobraževališča ta, »da se delavca vsaj enkrat na teden za dobro urico iztrga iz vsakdanje močvarne, da se ga usmeri drugam, da tudi v drugih stvareh razmišlja in govori, kratkomalo: da živi poleg fizičnega tudi duhovno (?) življenje«.

Proti takemu subjektivnemu pojmovanju ljudske izobrazbe so se opetovano izrekli vsi naši poborniki povojne vzgoje najširših plasti našega naroda (dr. Ozvald, dr. Žgeč, dr. Jeraj i. dr.)!

Ljudstvu je danes treba nuditi pač ne kaj, ampak kaj, kakor samo, omejeno dozico pre-

davanj za »iztrganje« in »usmerjanje drugam«... To je povsem aristokratičen način motrenja ljudske vzgoje in izobraževanja sploh. Sredstva in pota za tak način izobraževanja res ne potrebujejo nikakih »utemeljenih programov«, pač pa jim je treba dokaj »spretnosti« za pridobivanje predavateljev »na brzo roko« in kakor pač nanese slučaj...

S takimi metodami se morejo ukvarjati Ljudske univerze »srednjih« in »višjih« slojev, ki se hočejo za 1 ali 2 uri »iztrgati iz dnevnih skrbi, da pozabijo na pezo življenja in usmerijo svoj pogled drugam...« Razvedrilo! Pri delavstvu, ki ga mučijo težke življenske razmere, to »usmerjanje drugam« jemati za cilj, je — ironija, kakor bi bilo nečloveško in cinično, ako bi siromašnega berača skušali s praznimi besedami »usmerjati drugam«...

Demokratični način motrenja ljudske vzgoje zahteva, da postavimo vzgoji in izobraževanju najširših plasti konkretne naloge in višje cilje.

»Ljudska visoka šola naj bo res neka visoka šola za ljudstvo, ki mu pokaže smernice za življenje in delovanje; ki mu pokaže pojave realnega življenja v jasnejši luči; ki ga navadi samostojno misliti, razsojati in se udejevovati, ki mu posreduje nove etične vrednote.« (Dr. F. Žgeč.) Podobno pojmujejo ljudsko izobrazbo tudi drugi pisatelji in znanstveniki. Morda bo temu kdo oporekal, češ znanost in teorija sta eno, realno življenje s svojimi razmerami pa drugo! Toda — realno življenje s svojimi krizi in težavami zahteva danes jasne smernice in globoko pojmovanje vzgoje in izobrazbe širokih narodnih mas. To je tem bolj potrebno, ker je — kakor so pokazale izkušnje pretekle sezone — pri de-

Litteraria

Franjo Baš: Protestanti v Prekmurju. Posebni odtis iz »Geografskega vestnika«. Ljubljana, 1930. — Prekmurje je bilo do osvobojenja najmanj poznana slovenska pokrajina. Stoletni separatni razvoj pod uplivom tujega madžarskega okolja, je postavljal na Muri mejo, preko katere skoraj ni bilo stikov, ne narodnih, ne političnih ne kulturnih. V slovenskem slovstvu smo imeli samo dvoje, troje publikacij, ki so govorile o Slovenski Krajini. Za časa osvobodilnih bojev in mirovne konference smo dobili dvoje francoskih brošur, po osvobojenju Slavičovo »Prekmurje« in Kovačičevo »Zgodovino slovenske Štajerske in Prekmurja«, kot tretje, čeprav po obsegu skromno, se jim je sedaj pridružilo še Baševo delo: »Protestanti v Prekmurju«. Kot geograf se je pisatelj strogo držal svoje stroke, vendar pa je dodal še toliko zgodovinskih, kulturnih in gospodarskih pripomb, da najde čitatelj v njegovem spisu vse, kar ga zanima. Problem slovenskih prekmurskih protestantov, katerih je bilo l. 1921., torej pri zadnjem ljudskem štetju 24.603, od teh 23.803 pripadnikov avgsburške in 800 helvetske veroizpovedi, postaja tudi sicer vsak dan važnejši, ker gre za njihovo kulturno uvrstitev v celoto slovenskega naroda, ki je drugače katoliški. Prav tako važno in aktualno pa je tudi vprašanje višje cerkvene organizacije slovenskih prekmurskih protestantov, ki so sedaj podrejeni protestantski oblasti tujerodne nemške manjšine. Vse to bo pa mogoče rešiti šele tedaj, kadar bo vsa Slovenija poznala važnost in pomen te naše narodne skupine, zato moramo Baševo studijo iskreno pozdraviti.

Anica Černejeva: Metuljčke. Pesmi za mladino. Celje, 1930. Izdala in založila »Zvezna tiskarna« v Celju. Strani 56, cena 15 dinarjev. — Vsa dolga prejšnja desetletja nismo Slovenci dobili toliko mladinskih pesemskih zbirk kakor v poslednjih letih. Zdi se, da jih dobivamo celo že preveč, posebno zato, ker je med njimi le redkokdaj več zares plodnega in

klenega zrnja. Sedaj jim je pridružila še naša mariborska pesnica Anica Černejeva svoje »Metuljčke«. Knjižica je lepo opremljena, res okusna po zunanosti, po vsebini pa še ni v celoti tako zrela kakor bi si želeli, čeprav vsebuje nekaj prav posrečenih pesmi, ki kažejo da ima naša pesnica talent in nam bo v bodočnosti kdaj morda zares dala lepo in zaokroženo delo. V tej zbirki se vse preveč ponavlja, oklepa se pa tu in tam tudi že davno in večkrat obdelanih motivov o metuljih, cvetkah, solncu itd. Bolj posrečene kakor daljše so krajše pesmi, ker so bolj jasne in neposredne, tako n. pr. »Bele snežinke«, »V sveti noči«, »Saši je dedek umrl« in dr. Nekaj dobrih misli je v nekaterih pesmih IV. in V. dela. V poslednjem opeva naše izgubljene kraje, Primorje:

Soča je naša solza,
Istra je naša boleš,
a mi smo romarji v svetu
brez doma, brez ciljev in cest.
Gorica je naše zdravje,
Vipava je naš raj,
pri Trstu v našem morju
umira naš vzdihljaj...
Lepa je tu »Molitev«:
O Bogec, glej,
tam preko mej
je naša hišica bela.
O Bogec, daj
da gremo nazaj,
pa bo mamica ozdravela...

Premalo pa je gšč. Černejeva pazila na čistočo verzov in rim. Pravopisno ji je težko odpustiti, da se je že na naslovnih strani pregrešila, ko je napisala Anica Černejeva. Take vezaje pozna pri nas pač nepoboljšljivi uradni šimelj, ne pa leposlovnj jezik.

Popotnik. Po daljši zakasnitvi je izšlo sedaj kar četvero števil v enem sament zvezku. Razprave in opise so prispevali: Dr. K. Ozvald, Anton Osterc, M. Senkovič, dr. I. Jančič, Fr. Čížek, Jos. Jurančič, J. Kontler, P. Bregant, K. Doberšek, A. Žerjav, A. Černejeva, I. Dimnik, J. Mlinarevičeva, M. Vauda, K. Grobelšek, J. Dolgan in E. Vranc. Zelo bogat in obsežen je tudi listek. S to številko so odložili uredništvo gg. dr. Žgeč, A. Osterc in E. Vranc. Odslej bo časopis urejeval g. M. Senkovič, šolski nadzorNIK v pokoju.

Mariborsko gledališče

Sobota, 31. maja ob 20. uri »Pravljica o rajski ptici«, ab. C. Kuponi.
Nedelja, 1. junija ob 20. uri »Caričina Amazonke«, znižane cene. Kuponi.
Ponedeljek, 2. junija. Zaprto.
Torek, 3. junija ob 20. uri »Na fronti stre žive«. Ab. A. Kuponi. Zadnjič.
Sreda, 4. junija. Zaprto.
Četrtek, 5. junija ob 20. uri »Bobrov kolu«. Premijera. Proslava 35letnice gg. Stefe Dragutinovičeve. Izven.

Ptujsko gledališče.
Ponedeljek, 2. junija ob 20. uri »Pravljica o rajski ptici«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Celjsko gledališče.
Sreda, 4. junija ob 20. uri »Pravljica o rajski ptici«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Na XX. koncertu Glasbene Matice, ki se bo vršil v sredo 4. junija, nastopijo kot solisti gg.: Ina Vodenikova, sopran, Avg. Živko, tenor, Ant. Faganeli, bariton in I. Vlah, bas. — Ponovno opozarjamo vso javnost na ta izredni koncert, na katerem se bo proizvajala ruska cerkvena skladba na staroslovensko besedilo: A. Grečaninova »Demestvennaja liturgija«. Izvirno besedilo se dobi pri ge Brišnikovi in g. Höferju. Priporočamo, da si je vsakdo nabavi že radi lažjega umevanja skladbe, kakor tudi kot zanimivost. — Koncert se bo vršil v stolnici. začetek ob 20. uri.

Podmladek Rdečega križa dekliške osnovne šole v Studenci uprizori drevi, 31. maja in v nedeljo, dne 1. junija ob pol 20. uri v šolskih prostorih na svojem novem gledališkem odru Gasparjevo koroško pravljico v 5. dejanjih: DIVJI MOŽ. Vabimo vse prijatelje mladine k številnemu posetu res izredno mične igrice!

Sokolstvo

Uverenja za zlet v Mursko Soboto (za vožnjo na železnici) se bodo dobila tri jutraj pred odhodom vlaka (ob 5. uri 15 minut) pred blagajno na glavnem kolodvoru.

Sport

Začetek državnega prvenstva.

Jug. nogometni savez je sklenil, da se tekme za državno prvenstvo začnejo še le 6. julija in sicer:

Prvak Zagreba s Slavijo (Osijek). Drugo plasirani klub Zagreba z Ilirijo (Ljubljana). Jugoslavija z Sandom (Subotica). Slavija (Sarajevo) s prvakom Skoplja.

BSK in Hajduk glasom zaključka glavne skupščine JNS ne sodelujeta v izločilnih tekmah, temveč igrata takoj v prvenstvu za točke.

Z. N. S. (službeno).

Sodniški kandidati, ki nameravajo pomagati podsavezni izpit, ki se bo vršil meseca junija, naj se nemudoma javijo poverjeniku g. Franklu, Vetrinjska ulica 5. Ako se bo prijavilo zadostno število kandidatov, se vrši izpit v Mariboru in bo akse prost.

Kasaško društvo v Mariboru

Držredi v dneh 19. in 22. junija spomlanski derby meeting na dirkališču na Teznu pri Mariboru. Obenem se priredi prvi dan uvodno nagradno skakanje (kategorija L), 8 prepon, 9 skokov, drugi dan nagradno skakanje preko pojačanih prepon, 10 prepon, 13 skokov. Za kasaški derby meeting kakor za concours hippique vlada v vseh sportnih krogih veliko zanimanje. Že danes se računa, da bo prijavljenih nad 50 konjev za kasaške dirke in 25 konjev za skakanje. Vsak dan bo po ena dirka, v kateri morejo dirkati tudi konji iz inozemstva. Tako bo na tem meetingu zbranih konjev kakor jih doslej še ni bilo v Mariboru in najbrže tudi ne drugod po prevratu v Jugoslaviji. Te dni se razpošlejo vsem interesentom propozicije za kasaški meeting in concours hippique. Mariborska sportna udruženja se prosijo, da upoštevajo to priredbo pri določevanju svojih priredb.

Slavni poljski violinist Henrik Wieniawski je bil o priliki svojega bivanja v Petrogradu pozvan, da naj igra pred carjem Nikolajem. Prišel je v zimsko palačo, nakar so ga odvedli v neko dvorano, v kateri se je kmalu pojavil tudi car in sicer v spremlstvu velikega psa. Ko je prišel Wieniawski svirati, se je pes dvignil in šel naravnost proti njemu. Umetnik je sviral dalje, čeprav je pes s svojim gobcem sledil vsakemu gibu njegove roke. Umetnika je iz strahu obilil pot po čelu. Car je opazoval vso stvar in rekel končno: »Wieniawski, Tebe gotovo ženi pes?« Umetnik pa je nato jedrnato odgovoril: »Veličanstvo, mislim, da jaz ženiram njega«. Car Nikolaj se je nato glasno zasmeljal in dal takoj odvesti psa iz dvorane.

Anekdote

Znani nemški dirigent Hans Bülow je bil šele kratek čas naslednik Franca Lacknerja v Monakovem. Po nekem koncertu, kateremu je Lackner prisostvoval v prvi vrsti, je vprašal Bülow z izzivalnim posmehom: »No, gospod tovariš, ali ni orkester sijajno sviral?«

»Seveda«, je odgovoril Lackner, »v dveh mesecih, kar ste tu, vendar še niste mogli pokvariti orkestra, kateremu sem dirigiral jaz nad 30 let!«

In Bülow od tega dne ni nikdar več vprašal Lacknerja za njegovo mnenje.

Car Pave I. je o priliki neke paradne ostro kritiziral nastop nekega oficirja in končno zavpil: »Takega oficirja ne potrebujem. Povejte mu, naj se umakne na svoje posestvo in naj nadzira svoje kmete!«

»Veličanstvo«, je odgovoril navorjeni general, »poročnik izvira iz obubožane plemiške rodbine in nima nobenega posestva.«

»Pa mu poskrbite kako posestvo,« je zaukazal car.

In to se je tudi takoj zgodilo in mladi oficir je prav rad prosil za odslovitev iz armade.

Car Pave I. je o priliki neke paradne ostro kritiziral nastop nekega oficirja in končno zavpil: »Takega oficirja ne potrebujem. Povejte mu, naj se umakne na svoje posestvo in naj nadzira svoje kmete!«

»Veličanstvo«, je odgovoril navorjeni general, »poročnik izvira iz obubožane plemiške rodbine in nima nobenega posestva.«

»Pa mu poskrbite kako posestvo,« je zaukazal car.

In to se je tudi takoj zgodilo in mladi oficir je prav rad prosil za odslovitev iz armade.

Radio in solnčni mrk

Dne 22. okt. t. l. bo popolni solnčni mrk. Ker sonce zelo upliva na radio-valove, se pri popolnih solnčnih mrkih vedno opažajo zanimivi pojavi v sprejemanju radio-signalov. Iz teh sprememb se da marsikaj sklepati na razmere v gornjih plasteh atmosfere in o tem, kako se skozi te plasti širijo

elektromagnetski valovi radia. Zato se sedaj vedno ob času popolnih solnčnih mrkov vrše poleg astronomskih opazovanj tudi opazovanja radio-televizijskih signalov na različnih valovnih dolžinah. Ker je pa zlasti popolni solnčni mrk izredno redek pojav in traja vedno le kratke sekunde ali v najboljšem slučaju nekaj minut, je na ravno število opazovanj o vplivu solnčnih mrkov na radio-signale še zelo nezadostno in se ne dajo iz njih sklepati sigurni zaključki. Nasprotno po dozdanih opazovanjih postajajo ti pojavi vedno bolj zanimivi in zagonetni. Tudi letošnji popolni solnčni mrk v oktobru bodo izkoristili v svrhe novih opazovanj. Ker je cona letošnjega popolnega solnčnega mrka ob Avstraliji preko Fidži- in Union-otočja, kjer so že oddajne radio-postaje, se bodo te brez posebnega truda in stroškov dale izkoristiti za opazovanja in poskuse z radio-valovi ob priliki solnčnega mrka. Opazovanja bo vodila zvezdoslovna družba Nove Zelandije.

Dirigiranje na daljavo.

V nekem njujorskem gledališču so te dni prvič napravili poskus z najnovejšo pridobitvo na polju radioznanosti, z radiotelevizijo. Veliki gledališki orkester je vodila slika kapelnika, ki jo je predvajal orkestru radio. Kapelnik je stal v laboratoriju neke radio-družbe, več milj oddaljene od gledališča, in je od tam vodil orkester. Istočasno je poslušal kapelnik izvajanje orkestra s pomočjo telefonskega aparata.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

107

»Spominjajte se, gospod, da naju je dični gospodar te krčme sprejel, ker sva na begu; midva se peljeva vsaj v Sardinijo, če ne dalje — tako sem ga nalagal, ko sem pravkar govoril z njim. Gospodar torej ve, kar je treba vedeti, in v par minutah bodo vedeli vsi mornarji, kar jih je tu. Potem nama preostaja le še edina zadrega, da izbereva enega izmed njih.«

»Torej počakajva!«

Čakanje ni trajalo dolgo. Čez par minut se je zares približal star mornar s sivo brado, opotekal se k mizi naših znancev ter prisedel, ne da bi ga bil kdo povabil. Natočil si je poln kozarec vina, izpil ga v duško, namežiknil Ragastensu in dejal nato:

»Jaz sem lastnik »Stelle«. ... fina barčica je to: leti po vodi kakor morska lastovka. Ime mi je pa Giuseppe.«

Ragastens je važno prikimal z glavo.

»In kakor se sliši,« je povzel mornar, »kopna zemlja vas menda peče v podplate? ...«

»Kakor pravite, kapitan Giuseppe.«

»In zategadelj vam ne bi bilo zoperno pogledati, kaj je novega v Sardiniji?«

»Ne bi bilo.«

»Torej, če vas srce žene, vas vkrcam na »Stello«, pa dvignemo sidro ob štirih jutraj. To stane za vsakega samo po dva cekina: en cekin pred odhodom, drugega, ko stopite na suho ...«

»Ta cena mi prija,« je dejal Ragastens.

LXI.

Barka »Stella«.

Dve uri nato sta Ragastens in Spadacappa zapustila čudno gostilno. Napotila sta se v pristanišče, in Spadacappa je vodil vitezovega in svojega konja za uzdo. Kmalu sta našla »Stello«, ki je stala ob nekem mostičku.

Vkrcali so tudi konje, kajti lastniki teh malih ladij, s katerimi so opravljali najrazličnejše posle, so bili pripravljeni za vse slučajnosti. Ob štirih jutraj je kapitan Giuseppe, kakor je bil napovedal, dvignil sidra in odrinil na široko.

Vseeno pa se je zdel v zadregi, kakor da ima nekaj na srcu, kar bi rad povedal. Naposled se je odločil:

»Res, nocoj ponoči sem vam pozabil reči ... oh, saj ni nič tako važnega! Vozimo se v Sardinijo, in celo naravnost; toda se spotoma ustavimo ...«

»Ustavimo? ... Pa kje? ...«

»Oh, samo toliko, da se dotaknemo Caprere, nato odrinemo takoj!«

»Vi pristanete na Capreri?!« je vzkliknil Ragastens.

»Odgovoren sem za vse,« je dejal kapitan tiho.

»Saj ni nobene nevarnosti. Sicer pa hočem izkrcati dva pasažirja ...«

Ragastensovo srce je pričelo silno utripati. Prebledel je nekoliko. Giuseppe je opazil to izpremem-

bo njegovega obraza; pomežiknil je in dodal:

»Oh, ne bojte se ničesar! Tista dva pasažirja nista nevarna ... Mlad mož in stara ženska.«

»In se vozita na Caprero?«

»Da! Sinoči smo se pogodili, in spala sta že na krovu. Morda sta imela še več povoda skrivati se, nego vi.«

»Kje pa sta?«

»V svojih kabinah, ki sem jima jih že včeraj pripravil ... Toda naposled, kaj ne, da vas ne moti, če se dotaknem Caprere?«

»Ne ... nasprotno.«

Giuseppe je začudeno pogledal Ragastensa. Ni ga razumel. Toda kot človek, vajejen spoštovati vse skrivnosti, kakor hitro je plačan za to, je molčal. Ragastens pa je bil ves omamljen od te novice.

»Kje pa je moja kabina?« je vprašal čez nekaj trenutkov.

»Tamble ... Pojdite tu doli ... našli boste dvoje dobrih postelj, ako si hočete odpočiti.«

»Zelo sem potreben ... Da ne pozabim, kapitan Giuseppe, zapomnite si, nepotrebno je, da bi ona dva pasažirja vedela, da sem na barki ...«

»Razumem!« je dejal mornar in pomežiknil iznova.

Ragastens je namignil Spadacappi, naj mu sledi ter se je po majhni lestvici spustil v brlog, ki mu je bil namenjen, trdno prepričan, da bo lastnik »Stelle« strogo čuval njegovo skrivnost.

»Spadacappa,« je dejal Ragastens, ko sta bila sama, »dva pasažirja sta na barki.«

»Vem, gospod, slišal sem.«

»Ta dva pasažirja se izkrcata na Capreri! ...«

»Da! Prav tako; to nama nudi priliko, da se izkrcava tudi midva.«

»Spadacappa, na vsak način je treba izvedeti, kdo sta ta dva človeka in kaj hočeta na Capreri.«

»Tudi jaz sem že mislil, gospod.«

Med razgovorom je Spadacappa iztikal po brlogu, ki ga je lastnik »Stelle« ponosno imenoval kabino, dočim je bila v resnici samo luknja, služeča za razno šaro.

Spadacappa je nazadnje našel v kotu staro frigijsko čepico in rdeč pas, kakršnega nosijo mornarji.

»To je nekaj zame!« je zamrmral.

V desetih minutah je bil pri kraju s svojo izpremembo in se je prikazal z golimi nogami, odpetimi prsi in frigijsko čepico na glavi. Tako oblečen — ali slečen — se v ničemer ni razlikoval od ostalih mornarjev na »Stelli«.

»Gospod vitez,« je dejal »ne ganite se odtod in ne pokažite se. Preden mine ura, vam prinesem natančnih vesti.«

S temi besedami je Spadacappa odhitel po lestvici na krov, kjer je hodil kapitan Giuseppe semintja, nadziral svoja jadra in kriknil včasih hratko povelje. Stopil je k njemu.

»Kje pa sta tista dva pasažirja?« ga je vprašal potihoma.

»Spredaj. Zdi se, da vas vznemirjata ... Toda jamčim vam za njiju!«

»Previdnost ni nikdar odveč.«

Spadacappa se je neopazno spravil na sprednji

del ladje. Tam se je odpirala luknja, povsem podobna tisti, ki je bila zadaj. Poleg odprtine se je dvigal kur vrvi. Spadacappa se je vlezel poleg teh vrvi kakor brezdelen mornar, ki se hoče naspati. Ravnal pa je tako, da je ležala njegova glava čez nekaj časa na robu odprtine.

Izprva ni videl ničesar. Nato pa so se njegove oči navadile teme brloga, kamor so upirale svoj pogled. In nazadnje je Spadacappa zagledal v najtemnejšem kotu staro žensko, ki je ni videl nikdar poprej, poleg nje pa mladega moža, ki ga je takoj spoznal, ker ga je večkrat videl oddalec v papeževem spremlstvu ob dnevih velike slovesnosti. Bil je abat Angelo, ki je veljal v Rimu za enega izmed prvih ljubljencev njegove Svetosti.

Dalje nego dve uri je Spadacappa prežal in prisluškoval. Toda ničesar ni videl, niti besede ni slišal, ki bi mu bila mogla razodeti namen obeh potnikov. Nazadnje je s pomirjenim srcem vstal ter se vrnil k Ragastensu.

»Torej?« je vprašal ta.

»Ne bojte se ničesar, gospod vitez. Spoznal sem moškega; mlad abat je, član papeževe družine, abat Angelo.«

Ime samo ni povedalo Ragastensu ničesar.

»Kar se pa tiče ženske,« je zaključil Spadacappa, »je ne poznam; toda po vseh znakih si mislim, da mora biti kakšna hišnica ali služabnica signore Lukrecije. Očividno je, da sta obadva namenjena v Caprerski grad.«

»Ali ne govorita ničesar? ...«

»Ničesar.«

Proti šest uri zvečer se je z barke že videla Caprera. Ragastens je stopil na krov ter se skrli na krmi ladje, kjer je bilo nakopičenih mnogo vrvi in druge ropotije. Rad bi si bil ogledal abata in starko, ki ga je spremljala.

Videlo se je obrežje Caprere s svojimi štrlečimi skalami, vrhu katerih se je dvigala svetla masa Lukrecijinega gradu. Ragastens je željno zrl na veliko poslopje, zavarovano z debelimi zidovi. Nepopisna razburjenost mu je davila srce.

Nenadoma pa ga je iztrgal njegovim mislim okret, ki ga je napravila barka na povelje kapitana Giuseppa. Ragastens začuden nad to izpremembo poti, ki mu je bila neumevna, je poklical Giuseppa. Ta je prišel k njemu.

»Ali ne boste pristali? ...«

»Ne še: dotlej moram nekaj časa križariti,« se ne oddaljim.«

»Kdaj pristanete?«

»Ponoči!«

»Ponoči!« je ponovil Ragastens sam pri sebi.

»Popotnika imata torej vzrok, da se ne pokažeta? ... Toda, če gresta v grad, kakor bi si človek mislil, zakaj se potem bojita pristati o belem dnevu?«

Med tem pa je sonce zašlo. Še kakaj dve uri je barka križarila pred Caprero. Noč je bila padla, črna, brezmesčna noč. Barka je nenadoma krenila naravnost proti skalam; kako uro kasneje je obstala, to je, zadržnila je jadra, ni pa se zasidrala. Mornarji so pritegnili čoln, ki je bil zadaj privezan ter spustili vanj lestvico iz vrvi.

OTVORITVENO NAZNANILO

Genjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem
otvoril v Frančiškanski ulici šte. 12

SLIKARSKO DELAVNICO

in se cenjenemu občinstvu toplo priporočam.

Solidne cene!

Najfinejša izdelava!

SAFRAN MARTIN, SLIKAR

1520

Potrji žalosti javljamo, da je našega, nad vse ljubljena, nenadomestljivega soproga, očeta, oziroma svaka, gospoda

Radoslava Kopiča

nadučitelja v pokoju

dne 30. maja 1930 v 72. letu starosti, Bog nenadoma poklical k sebi. 1604

Pogreb bo v ponedeljek, dne 2. junija 1930 ob 17. uri iz mestne mrtvašnice na pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 3. junija 1930 ob 7. uri v Stolni in mestni župni cerkvi.

MARIBOR, dne 30. maja 1930.

ANA KOPIČ, soproga; RADOSLAV, MARICA, LOJZE in ANICA, otroci ter ostalo sorodstvo.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“!

Kis za ulaganje**Spirit za ulaganje**

Tel. 25-80 **JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, Gosposka ulica 9** Tel. 25-80

Pojedina jagnjetine,

odojčka in ocvrtih piščancev bo v nedeljo, dne 1. junija 1930 v gostilni PAVEŠIČ (Šerag) v Kamnici. Istočasno bo tam koncertirala novo ustanovljena mesarska godba. Z mrzlimi in toplimi jedili, kakor izbornimi vini in Tscheligijevim pivom bo dobro preskrbljeno. 1596

Kožuhovino, zimske obleke in preproge

se čez poletje proli garanciji prevzamejo. 20% popust pri popravilu kožuhovin. Cepice vseh vrst se po meri izdelujejo. Za društva zelo nizke cene.

Sportne čepice od	Din 20.— naprej
auto-čepice od	„ 50.— „
gasilske čepice od	„ 40.— „
čepice za motocikliste od	„ 50.— „
bele čepice od	„ 60.— „
železničarske čepice od	„ 50.— „

K. GRANITZ, Maribor
Gosposka ul. 7 1513

PIJTE ZA ŽEJO IN OKREPITEV

„Chabeso“

Brezalkoholna, osvežujoča namizna pijača, pripravljena z mlečno kislino, brez vsake umetne barve in čistim sladkorjem. — Zahtevajte povsod »ORIGINAL - CHABESO«. Vsaka CHABESO-steklenica predvidena je s pasico in oznako »Original-Chabeso« zaprto. Z zakonom zaščiteno. — Tovarna „CHABESO“, Maribor, Aleksandrova 162a. 1560

GOTOVE OBLEKE!

TRENCHCOATI!

kupite zelo ugodno in poceni. — Pridite in ogledajte si v trgovini

S. Amon - Maribor
Dvorakove cesta 4

vis á vis kavarne Orient.

otroške, deške in moške hlače, delavske in modne

RIBARSKO DRUŠTVO V MARIBORU sporoča žalostno vest, da je dne 29. maja umrl njegov dolgoletni odbornik, gospod

Emil Stramlitsch

general v pok. in hišni pos. v Mariboru.

S pokojnikom smo izgubili za društvo zaslužnega člana in ga bomo ohranili trajno v častnem spominu.

1601

Odbor Ribarskega društva.

Naznanilo!

S tem obveščam cenj. občinstvo, da prevzamem s 1. junijem 1930 gostilno v Studencih, Cankarjeva ul. 11 (preje Gačnik). Potrudila se bom postreči cenj. goste vedno z najfinejšim vinom, kakor tudi z izbornimi jedili po konkurenčni cenji. Predvsem se priporočam vsem cenj. društvom, katerim je vedno za prireditve na razpolago dvorana. — V nedeljo, dne 1. junija bo

otvoritveni koncert.

Točilo se bo priznalo dobro vino iz vinogradov g. Lorberja iz Sv. Petra. — Za obilen obisk se vljudno priporoča 1572

I. ILGO.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“ LASTNIK: A. PRISTERNIK

Maribor, Aleksandrova cesta šte. 19

Za pomladansko sezijo, binkoštno praznike in birmo nudim bogato zalogo in sicer: Otroške nogavice, par od Din 5.- naprej, črne, drap, sive, rjave in bele. moške nogavice od Din 5.- naprej, damske nogavice od D 7.- naprej, flor nogavice od D 12.- naprej. Za kakovost prevzamem polno garancijo! Nadalje nudim vezene pro m od D -75 naprej, čipke m od D 1.- naprej. Razni sukanec, prejšico za vezenje, šivanke, gumbje in druge potrebščine za krojače in šivilje po brezkonkurenčnih cenah. Lasna pletilnica in predtiskarija! Srajce, spodnje hlače, kravate, palce, dežnike v bogati izbiri po nižanih cenah. Otroške usnjene čevljičke in sandale ročno delo od D 24.- naprej. Svilene trake od Din 1.- naprej. 1212

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da otvorimo danes

v Mariboru Aleksandrova cesta št. 9
(Martinčev dvor) **podružnico za detail-no prodajo**

Vljudno Vas vabimo, da si ogledate našo bogato zalogo damskih, moških in otroških čevljev. Da so ti čevlji prvovrstne kakovosti in po zelo nizkih cenah, se lahko osebno prepričate.

1593

„PEKO“, DRUŽBA Z O. Z., TOVARNA ČEVLJEV

Mizarstvo Ciriļ Razboršek,
Taborska ulica 22, izdeluje pohiš-
tvo in renoviranja. XV

Elektroinštalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških po-
slopij vsaka montažna popravila, po-
pravila motorjev najceneje izvršuje
Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul.
16. Velika izbira svetilk, elektroblaga,
motorjev po konkurenčni ceni. XII

Oddam takoj stanovanje,
3 sobe in kuhinja s pritliklinami in
manjše stanovanje z sobo in kuhinjo.
Vprašati Primorska ulica 4. 1564

Nove razglednice!
Izšlo je 60 krasnih posnetkov Maribora
in okolice. Za preprodajalce odgovarjajoče
cene. Trgovina s papirjem F. Novak, Go-
speska ulica. Založba 170 krajevnih posnet-
kov. 1256

Prisilna prodaja
sodnijsko zaseženega pohištva se vrši
v Delavski ulici 61 (nova kolonija) dne
14. junija ob 15., na kar se opozarja
interesente. 1588

Kupim razno pohištvo,
obleke, perilo, šivalni stroj, garniture.
Plačam v gotovini. Pismene ponudbe
na Makor, Ruška cesta 35. 1589

Sprejem
dve dijakinji v vso oskrbo. Cvetlična
ulica 27, vrata 9. 1590

Izborna cenena domača hrana
na željo tudi dietna in zajutrak. Abo-
nenti dobrodošli. Koroška cesta 17 ali
Vojašniški trg 3. 1591

Promenadni čevlji,
ročno delo. Moški in ženski vsake
velikosti. Ima na zalogi najnovejše
oblike Ivan Krois, Maribor, Koroška
cesta 18. 1583

Oddam stanovanje,
obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pri-
tiklin, solnčna lega. Poizve se v Vr-
barovi ulici, zadnja stavba levo. 1584

Hitro popravilo ur,
ceneno in točno z 1—5letnim
jamstvom pri tvrdki A. Sto-
ječ, Maribor, Jurčičeva ulica
št. 8. Po stenske in stoječe ure
se pride na dom. XVII

Izletniki, pozor!
Prvovrstna izletna točka pod Pohor-
jem! Lep senčnat vrt. Postrežba v
vseh ozirih najboljša. **Pristno pekarsko**
vino, shajališče »Poštele« in »Lire«.
Pridite! Jutri veselica »Poštele«. —
Vstop prost. Vabi vas: **A. A. Lobnik,**
gostilna, Spodnje Radvanje. 1606

Majhno sobo
oddam. Sodna ulica 30/I. 1594

Lepo veliko solnčno sobo
oddam takoj. Sodna ul. 30/I. 1593

Posređovalnica Iv. Godina,
Maribor, Tattenbachova ul. št. 19 I.
proda:

Veleposestvo, obsegajoče 130 oralov,
njive, travniki, sadovnjak in 80 oralov
gozda. Cena 400.000.

Posestvo v izmeri 40 oralov, njive, trav-
niki, redi se lahko do 18 glav gove-
je živine, veliki sadonosnik, 2½ ora-
lov vinograda in gozd, z bogatim in-
ventarijem. Cena 550.000 Din.

Krasno posestvo, z velikimi gospodar-
skimi poslopij v lepem trgu. Cena Din
260.000.

Posestvo pri Brežicah, na ravnem z vi-
sokopritlično hišo in gospodarskim po-
slopijem, cena 115.000 Din.

Manjše posestvo, poleg železniške posta-
je, redi se lahko do 6 glav goveje ži-
vine. Cena 130.000 Din.

Dve dvonadstropni stanovanjski hiši v
Mariboru, »Centrum«.

Enonadstropna hiša z restavracijo. »Cen-
trum«, Maribor.

Enonadstropna hiša v trgu, z gostilno in
trgovino z zemljiščem. Cena 250.000
Din.

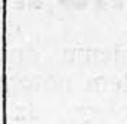
Tri posestva pri tovarnah, od 100 do
200.000 Din.

Žago venecijanko z novo hišo in nekaj
zemljišča, stalna voda. Cena 150.000
Din pri Hrastniku.

Manjša in večja posestva, hiše, vile, tr-
govske lokale, gostilne itd.

Dalje iščem vseh vrst posestva, hiše,
vile, gozdna posestva, za svoje re-
fleksante. 1587

Birnska darila
najceneje pri J. Mulavec, Ma-
ribor, Kralja Petra trg 1.
Ogled neobvezen, neugajajo-
če se zamenja ali vrne denar.
1509

Lepo opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam s 1. juni-
jem. Magdalenska 33/I. 1605

Stanovanje,
sobo in kuhinjo, oddam takoj zakonce-
ma brez otrok. Nova vas, Livadna uli-
ca 4. 1567

Jako dober jabolčnik
proda poceni Karol Pugel, Maribor,
Trg svobode 3. 1562

Pozor!
Izdelujem najmodernejše pletene čev-
lje po meri v vseh barvah. Na zalogi
imam tudi nekaj zgotovljenih. Ivan
Pirc, Aleksandrova cesta 24. 1561

Hiša
s trgovskim lokalom, lepa enonad-
stropna z mansardo, brez popravil,
dvoriščno poslopije in velik vrt na pro-
daj pod ugodnimi pogoji. Maribor,
magdalensko predmestje. Dopisi pod
385.000 na upravo Večernika. 1559

Bučno olje
najboljše kakovosti, priporoča tovarna
bučnega olja J. Hochmüller, Maribor,
Taborska ulica. 1558

Že dolgo dobivajo
foto-amaterji plošče 6x9 za 18 Din,
9x12 od Din 30 naprej. Izdelava v
4—6 urah. Fotomayer, Gosposka uli-
ca 39. 1531

Trda drva,
kratko žagana, se dostavljajo po naj-
nižji ceni. Prodajajo se letve, štafelni
in deske. Električna žaga M. Obran,
Tattenbachova ulica, telefon 2094.
1592

Kupim
za specerijsko trgovino pudel in ste-
laže. Naslov v upravi Večernika. 1603

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

Sivi lasje

dobivajo naravno barvo in mladostno svežost brez
barvanja. Že 20 let izkušeno. Natančnejša pojasnila
brezplačno. — **A. ZORKO — MARIBOR.** Poštini
predal 80. 1352

Vinotoč
Halbärth
Trubarjeva ulica
odprt

Lepa obleka za mal denar

Dobro moško blago v vseh barvah in modernih
vzorcih, **3 m** za kompletno obleko samo **Din 180.-**
Cela obleka po sporočilu prsne širine, trebušnega
obsega in hlačne dolžine **samo Din 330.-**
Vpošiljatev se izvrši pri predplačilu zneska ali po
povzetju franko vsake pošte, nezacarinjeno.

Arnold Weisz,
1524
expedit, **Levice 42 CSR.**

ZA POLETNO SEZIJU

Priporočam krasne nove modele svilenih damskih oblek, kakor tudi
velikansko izbiro raznovrstne

- kristal-svile . . . . . od Din 24.— naprej
- »Foulard«-svile . . . . . od Din 52.— naprej
- surove svile . . . . . od Din 24.— naprej

Crep de Chin, Voile Gaze, Crep Mongol itd., najnovejše tkanine!! —
Oglejte si v 36 velikih izložbah razstavljene novosti.

J. PREGRAD
TRGOVSKI DOM, MARIBOR

159.J

Preselitveno naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudno nazna-
njam, da sem svoj zobni atelje iz Valva-
zorjeve ulice preselil na 1576

Kralja Petra trg 1
v Beraničevo hišo
MAKS WOLF
koncesij. zobotehnik

Poiskusite naše nove pekarske specialitete

kakor: Štole a la cokosette, sijajne v okusu in trajne

Samostanske rogličke iz francoskega testa

Pravi tirolski sadni kruh (ni za zamenjat z drugimi izdelki) v vsaki velikosti, trajen

Gasteinski prepečenec v vseh oblikah, izvrstno čajno pecivo, veselje vsake gospodinje

Pravi opatijski prepečenec, izvrstnega okusa

in naši vsestransko znani in priljubljeni orehovi roglički, požunjski upognjenci - n vinske palčice, venčasti kolači itd.

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Preprodajalci popust!
Pošilja se na vse strani!

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

MEINEL & HEROLD

Gramofoni	od Din 298— dalje	
Mandoline	" " 136— "	
Violine	" " 95— "	
Gitare	" " 207— "	
Trombe	" " 505— "	3361
Ročne harmonike	" " 85— "	

PRODAJALNA: TRG SVOBODE
Nova Scherbaumova zgradba

Reklamni nakup!

Zlate, srebrne in nikljaste ure za dame in gospode prodajamo po čudovito nizkih cenah. Za vsako uro garancija!

Najugodnejša priložnost za nakup **birmskih daril!**

Oglejte si cene v izložbi!
Prodaja tudi na obroke!

M. JLGGER-JEV SIN
urar 1587
MARIBOR, Gosposka 15

TRIUMPH
MARIBOR
TELEFON 280
PARNA BARVARNA IN
KEMICNA CISTILNICA
PAVEL NEDOG
Gosposka ul. 33, telefon 2127
Razlagova ul. 22, telefon 2280

Žima,
afrik,
gradl za
madrace
tkanina za
pohišstvo
prvovrstne
kvalitete

WEKA
MARIBOR

Ležalne stole

za solnčenje, pleteno pohišstvo, potnecošare, galanterijo, drobnarije, parfumerijo, vrvarske izdelke, motvoz itd.

nudi najugodnejše

Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska ul 26

Predaja trgovine

Podpisana si dovoljuje vse p. n. stalne in odjemalce na knjižico obvestiti, da je svojo 1582

specerijsko in kolonijalno trgovino Ivan Sirk

prodala s 1. junijem 1930 svojemu dolgoletnemu poslovodju gospodu JOS. SKAZA in se zahvaljuje tem potom vsem odjemalcem za doprineseno ji zaupanje z vljudno prošnjo, da isto ohranijo tudi njenemu nasledniku.

Maribor, dne 1. junija 1930.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Sirk

Antiseptično preparirana

Je znatno bolj zdrava in zanesljiva. Zahtevajte jo povsod izrečno.

Sanatorij v Mariboru

Gosposka 49 Tel. 23-58

Najmoderneje urejen za operacije.
Električni zdravilni aparati: diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne.

Prevzem trgovine

Podpisani si dovoljujem sporočiti vsem cenj. odjemalcem, da sem kupil in prevzel s 1. junijem 1930 najbolje vpeljano 1581

specerijsko in kolonijalno trgovino Ivan Sirk

lastnica g. Marija SIRK, Maribor, Glavni trg 14, in prosim, da se mi ohrani isto zaupanje, kakor ste ga izkazali moji prednici.

Potrudil se bom s svežim in prvovrstnim blagom po najkulantnejših cenah svoje odjemalce vedno zadovoljiti.

Maribor, dne 1. junija 1930.

Z odličnim spoštovanjem

Jos. Skaza

Kaj je za vlagatelja najvažnejše?

Popolna varnost njegove naložbe!

Zato nalagajte svoje prihranke v

OBLASTNI HRANILNICI MARIBORSKE OBLASTI

za katero jamči **DRAVSKA BANOVINA** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Centrala: **MARIBOR, Trg svobode 3**

Podružnica: **CELJE, Cankarjeva ulica 11**
(Prej: Južnoštajerska hranilnica)

Najugodnejše obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu. Vsakovrstna posojila pod najugodnejšimi pogoji. Vlagateljem izven Maribora in Celja na razpolago položnice.